

Literární putování

Libereckým krajem

únor
2022

Krajská
vědecká
knihovna
v Liberci

Za osobním lékařem hrabat Buquoyů, žáky Bernarda Bolzana a Egona Schieleho a arciděkanem Hockewanzelem na Žandovsko

Únorové putování věnujeme německým autorům z nejzápadnější části Liberecka a vydáme se do Horní Libchavy z Horní Police, v níž můžeme obdivovat barokní klenot poutního areálu s kostelem Navšívení Panny Marie i krásný zámek.

V H. Polici se roku 1809 narodil **Franz Herbabney**, jehož 160. výročí úmrtí si připomínáme 7. února. Autor zemřel v roce 1862 v Červeném Hrádku u Jirkova, kde po vystudování medicíny působil nejprve jako závodní lékař v železárně, místní soudní lékař a lékař rodu majitelů panství Buquoyů. Byl velice respektovaným doktorem jak bohatých rodin, tak i chudých dělníků, stal se také oblíbencem majitelky panství hraběnky Gabriele Buquoy. Bohužel roku 1847 při pochůzkách za pacienty silně prochládl a nakonec kvůli nemoci musel uzavřít praxi, později dokonce oslepl. Pokud mu to jeho stav dovozoval, diktoval své texty manželce, která je zapisovala. Zejména jej fascinovaly lidové pověsti, které sbíral a hledal v různých archivech a pamětních knihách panství. K Červenému hrádku se pojí jeho dílo s názvem ***Geschichte des Schlosses und der Herrschaft Rothenhaus***.

Dalším autorem spjatým s únorem byl rodák z ne-daleké Dolní Police **Anton Krombholz** (25. října 1790 – 26. února 1869, Vídeň). Byl významným učitelem a katolickým teologem. Jeho učitelem byl mj. Bernard Bolzano. Po pronásledování Bolzana a jeho žáků pro jejich reformátorské názory dostal Krombholz výpověď z učitelského úřadu a byl poslán do České Lípy, kde se roku 1821 stal farářem a od r. 1832 působil jako okresní děkan. Od roku 1833 byl jmenován školním inspektorem. Pomáhal chudým, založil Ústav pro chudinskou péči a budování školství a roku 1848 se stal ředitelem česko-lipského gymnázia. Snažil se prosadit zákaz dětské práce v továrnách. Roku 1850 byl rakouským ministrem vyučování povolán do Vídně, aby se zde jako c. k. sekční šéf ministerstva školství a poté dvorský rada podílel na přípravných pracích školské reformy. Z jeho iniciativy vycházel od roku 1851 i časopis *Rakouský školní posel*. K jeho reformátorskému průkopnictví náleželo také zakládání školních knihoven a zahrad. Roku 1854 bylo Krombholzovo úsilí odměněno Rytířským křížem železné koruny. Také Krombholz zcela oslepl. Je autorem řady knih, např. ***Die Stiftung des Böhmischo-Leipaer Gymnasiums durch Albrecht von Waldstein, Herzog von Friedland. Dargestellt in einem Vortrage nach der Klassenvorlesung den 7. August 1834.***

Každý měsíc zveřejníme nový výlet za zajímavými literárními osudy a památkami našeho kraje.

Informace a podklady ke každé vycházce včetně mapy s trasou výletu naleznete vždy na našich webových stránkách a sociálních sítích. Vydejte se s námi odkrýt literární stopy v našem kraji!

www.kvkli.cz

Literární putování

Libereckým krajem

únor
2022

Krajská
vědecká
knihovna
v Liberci

Další zastávkou bude městečko Žandov. Zde se 3. listopadu 1892 narodil v dnešní Volfartické ulici č. p. 28 **Willy Lang**. Po vystudování učitelského ústavu v Litoměřicích sloužil v letech 1914–1918 jako důstojník ve Vídni, kde bral coby malíř samouk občasné lekce u vídeňského malíře Egon Schieleho. Poté se dostal do Uher, Rumunska a Tyrolska. V letech 1918–1937 učil na obecné škole v České Lípě a v Horní Polici, kde se také dostal do styku s historikami o místním svérázném arciděkanovi Wenzelovi Hockem. V letech 1937–1945 učil v Žandově. V červenci 1945 byl s rodinou odsunut do Saska. Zemřel 13. října 1972 v Kolíně nad Rýnem. Jako básník se věnoval námětům z labského údolí, napsal celou řadu románů z prostředí Českého středohoří, četných vzpomínkových knih o místním kraji a dalších děl, z nichž nejznámější jsou ta o Hockewanzelovi – **Hockewanzel und das Fischerkind** (1939), **Hockewanzel. Lebensbild und Anekdoten** (1957). Český vyšel v roce 2008 péčí Ladislava Smejkal překlady Langovy knihy **Povídky o Hockewanzelovi**.

Přes Dvorský kopec a osadu Radeč se dostaneme do Volfartic s bývalou renesanční tvrzí. Zde se 11. prosince 1881 narodil **Rudolf Frank**, herec a autor divadelních her, od roku 1941 divadelní režisér v Ústí nad Labem, Lodži a v rakouském městě Steyr. Zde také 23. ledna 1942 zemřel. Je autorem díla **Das moderne Theater** (1927).

Z Volfartic scházíme po cyklo- a inlinestezce do Horní Libchavy – ostatně celá trasa se dá za příznivého počasí absolvovat na kole, poslední úsek i na bruslích. V H. Libchavě nalezneme nejen postupně rekonstruovaný nádherný renesanční zámek, ale i stopy dvou autorů, narozených navíc ve stejný den 11. května roku 1848! **Johanna Leitenberger**, vdova po poštovním správci a spisovatelka v Salcburku, psala příležitostně pro časopisy a byla učitelkou. Mnohem plodnější byl **Josef Münzberger**, který strávil dětství částečně i ve Volfarticích a v Č. Lípě,

kde působil jako profesor dějepisu na reálce. Se-psal řadu odborných děl, např. **Aus dem Leipaer Stadtarchive** (1880, dílo obsahuje poznámky k českolipské historii od smrti Albrechta z Valdštejna do počátku 18. století), vyprávění i básní **Stilles Sinnen** (1913). Zemřel 1. ledna 1931 v České Lípě.

Marek Sekyra

RANÝ KVĚT

Josef Münzberger

Ponuro je, z nebe led a sníh,
skučí vichr v seschlých haluzích.

Smuten jsem seděl, nemocen a sláb,
ze srdce úzko sílí v útrobách!

Mé dítě ale je veselé přec,
neví, že smutek můj je vážná věc.

Cupitá náhle k mé posteli,
až pocit mám, že něco mi sdělí.

A pak se na špičkách ke mně vzpíná,
s prosíkem vyzvednout chce do klína.

A když jej zdvihnu, oči mu září,
tíše mi šušká, hladí po tváři.

„Mám tě rád, tati,“ zašeptá mile,
pak zaplesá v smíchu rozpustile.

A rychle mi na rty polibek dá,
kol krku ručky své mi omotá.

Tatam je zármutek, nemoc i chlad,
může si za okny vichřice rvát.

Přec kvete navzdory zimě, mrazu
v mém domě nejhezčí květ z obrazů.

Výletní mapa

- **Start** – Horní Police, rodiště F. Herbabneje, působiště W. Langa a W. Hockeho / Dolní Police – rodiště A. Krombholze / Žandov – rodiště W. Langa
- **2)** – Volfartice – rodiště R. Franka, působiště J. Münzbergera
- **3)** – Horní Libchava – rodiště J. Leitenbergera a J. Münzbergera
- **Cíl** – zámek H. Libchava

